

Bagian 5

Kamus Populer Dayak Kenyah Uma' Timai

1. Angka

Satu	: Sé
Dua	: Duwé
Tiga	: Teleu
Empat	: Pat
Lima	: Lemé
Enam	: Enem
Tujuh	: Tusu'
Delapan	: Ai
Sembilan	: Pien
Sepuluh	: Pulu'
Sebelas	: Pulu' Sé
Dua Belas	: Pulu' Duwé
Dua Puluh	: Duwé Pulu'
Dua Puluh Satu	: Duwé Pulu' Sé
Tiga Puluh	: Teleu Pulu'
Tiga Puluh Satu	: Teleu Pulu' Sé
Seratus	: Mato
Seribu	: Sé Ribu
Sejuta	: Sé Juta

2. Kata Satuan

Sebelah	: Sé Besé
Sebutir	: Sé Lu'ung

Sedepa	: Sé Depé
Segenggam	: Sé Gam
Sehelai	: Sé
Sejengkal	: Sé Nggang
Sekeping	: Sé Kepéng
Selemba	: Sé Tung
Sepasang	: Sé Paseng
Serumpun	: Sé Lebu'

3. Kata Tanya

Apa	: Ineu
Bagaimana	: Mengkembei
Berapa	: Kura'
Dimana	: Kembei
Kapan	: Miran
Mengapa	: Moq Ineu
Siapa	: I'

4. Kata Ganti Orang

Aku	: Aki'
Dia	: Iyé
Kalian	: Nemteu
Kamu	: Iku'
Kita	: Iieu
Mereka	: Ira
Panggilan Kesayangan Anak Lak-laki	: Akei
Panggilan Kesayangan Anak Perempuan	: Do

5. Kata Kerja

Ambil	: Ala'
Angkat	: Menjo'

Berak	: Iba'
Berjalan	: Masat
Buka	: Buka'
Colek	: Metek
Cubit	: Meten
Gigit	: Me'et
Goreng	: Menyagé, Guréng
Kencing	: Menyengit
Lari	: Mengasa
Lihat	: Ne'et, Ta'an
Mandi	: Ndu'
Masak	: Pesak
Melempari	: Nempaleng
Membanting	: Lemindet, Lemedi
Memotong	: Lemutun, Mupet
Memukul	: Nyaman
Menangkap	: Lemakep, Dakep
Mendatangi	: Ketai Lu
Mengobati	: Menaban
Menonton	: Ne'et Dulu
Naik	: Lemaket
Naik	: Mukat Kembau
Pergi	: Tai, Tena
Pesiar	: Peselai
Tendang	: Sipak, Nepanjan
Turun	: Puno Kenda'

6. Kata Sifat

Baik	: Tiga
Behambur	: Pura
Bengkok	: Kileng

Berani	: Makang
Cemburu	: Ngembau
Cepat	: Ngelalé
Dekat	: Dani'
Dingin	: Sengim
Hancur	: Pasei
Jelek	: Je'et
Kasih	: Ne'
Keras	: Mayeng
Kikir	: Kesep
Kuat	: Salet
Kumpul	: Kelepeng
Lambat	: Levé'
Lemah	: Leme'
Loncat	: Nepejok
Lurus	: Telit
Marah	: Buteng
Panas	: Lasu'
Pecah	: Besé, Béq
Pemberi	: Dulu Ne'
Puas	: Lemeq Sé'é'
Sabar	: Pedene'
Sedih	: Klesau
Senang	: Bangen
Tangis	: Menangé
Tawa	: Petawé

7. Kata Majemuk

Air Tanah	: Sungai Tane'
Angin Badai	: Nyivung Kevut
Baik Sempurna	: Tiga Ali', Tiga Lan-lan

Bawah Atas	: Kenda' Kembau
Bengkok Berkelok	: Kileng
Buah Madu	: Bua' Layuk
Busuk Basi	: Maram, Bangé
Dapur Api	: Atang
Gelap Gulita	: Mendem Kiyem
Hilir Hulu	: Kava' Kedai
Hujan Deras	: Usan Kase
Hujan Panas	: Usan Dau
Ibu Bapak	: Ama' Apak, Inai Amai, Sinen Tamen
Kampung Kota	: Lebu', Uma', Kuta
Kebun Buah	: Lepu'un Bua'
Kering Kerontang	: Menggang Gok
Kiri Kanan	: Kaving Ta'u
Lemah Lunglai	: Leme' Kediloq
Manis Pahit	: Mé Pait
Mata Air	: Mate Sungai
Merah Padam	: Sembala
Nenek Kakek	: Pui Ledo, Pui Laket, Pui
Nyiru Tikar	: Tayeng
Piring Mangkuk	: Uwit Bengong
Pucat Pasi	: Bile'
Silang Sengketa	: Ju'un Kuwe' Kimet
Sunyi Senyap	: Lengiyeu
Tanah Air	: Tane' Sungai
Tari Lagu	: Nganjet, Jugét
Telinga Dengar	: Telingé Kenan
Telinga Tuli	: Telingé Mandeng
Turun Naik	: Kenda' Kembau

8. Warna

Abu-abu	: Maveu
Biru	: Bileng
Coklat	: Coklat
Hijau	: Bileng
Hitam	: Saleng
Kuning	: Kuning
Merah	: Bala
Putih	: Puti'
Ungu	: Ungu

9. Makanan

Bubur	: Telang Ba
Dendeng	: Dindéng
Emping	: Ube'
Ikan Asin	: Atok Usen
Kerupuk	: Kerupuk, Kruwing Bavui (kerupuk babi)
Ketupat	: Semukung
Kue	: Undat Anyé, Lajeq
Lauk	: Luweu
Lemang	: Lemeng
Makan	: Uman
Nasi	: Kanen
Nasi Goreng	: Kanen Sagé
Pepes	: Itom
Pisang Goreng	: Petei Sagé
Sagu	: Paling
Salai	: Siyai
Tape Ketan	: Burak

Tape Singkong	: Burak Uvei Kayeu
Telor Ayam	: Tilo Iyap
Terasi	: Belasen
Wajik	: Laje'

10. Minuman

Air Aren	: Telang Benda
Air Dingin	: Sungai Sengim
Air Jahe	: Telang Liyé
Air Kelapa	: Telang Nyo
Air Panas	: Sungai Lasu'
Air Susu Ibu	: Telang Ité', Menyusui: Emo'
Air Tebu	: Telang Tebeu
Air	: Sungai
Kopi	: Kupi
Minum	: Medu'
Minuman	: Sungai Medu'
Sirup	: Sirup
Susu	: Susu
Teh	: Téh

11. Pakaian

Anting (laki-laki)	: Blo'ong
Anting (perempuan)	: Blo'ong
Baju Rompi	: Sapai Aban
Baju	: Sapai
Bra/Kutang	: Kutang
Celana Dalam (laki-Laki)	: Seluwen Avet
Celana Dalam (perempuan)	: Seluwen Avet

Celana Panjang	: Seluwen Daru'
Celana Pendek	: Seluwen Buet
Celana	: Seluwen
Gelang Kaki (laki-laki)	: Blat
Gelang Tangan (perempuan-laki)	: Leku' Kesun
Gelang	: Leku'
Gigi Emas	: Jipen Mat
Gincu	: Gincu
Ikat Pinggang	: Jet
Kacamata	: Klingai Maté
Kain	: Balun
Kalung	: Uleng
Kasur	: Tilem
Kelambu	: Klabu'
Rok	: Té'é
Sandal (laki-Laki)	: Sandan
Sandal (perempuan)	: Sandan
Selimut	: Kelumé
Sisir Pencari Kutu	: Kiyun Kuteu
Sisir	: Kiyun
Tas	: Belanyat
Tikar	: Tayeng, Bat
Topi (Adat)	: Jene'
Topi	: Sunggo'

12. Peralatan Rumah Tangga

Alat Peniup Api	: Keleput Apui
Almari	: Lemari
Alu	: Leu

Anjat	: Belanyat
Bantal	: Nden
Beliung	: Asai
Bubu	: Buveu
Cangkul	: Cangkul
Ceret	: Kiré'
Cermin	: Kelingai
Dapur	: Atang
Garpu	: Karai Garpu
Gelas	: Sanggin
Gergaji	: Geraji
Gong	: Tawe'
Guci	: Tajeu
Handuk	: Handuk
Jala	: Kejale'
Jaring	: Pukat
Kapak	: Asai
Kelambu	: Kelabu'
Keramba	: Buwan Atok
Ketam	: Katem
Kipas	: Aping
Korek api	: Sulo'
Kuali	: Kuren
Lesung	: Lesung
Linggis	: Sukat Uton
Lambung	: Lepuvung
Mangkok	: Bengong
Nyiru	: Tapan
Obeng	: Ubéng
Obor dari Bambu	: Ubon

Pahat	: Pemebo'
Paku	: Paku
Palu	: Tukun
Panci Aluminium	: Kuren
Panci Besi	: Kuren Baliu
Pancing	: Pesei
Parang	: Malat
Parutan Kelapa	: Parut Nyo
Piring	: Uwit
Pisau Dapur	: Pét
Pisau Kerja	: Ilang
Ranjang	: Tilung
Sandal	: Sendal
Saringan Air Madu	: Kerak
Sarung	: Kelumé
Selimut	: Kelumé
Sendok Nasi	: Karai Kanen
Sendok Sayur	: Karai Luweu
Sendok	: Karai
Tali dari Kulit Kayu	: Ti'
Tali untuk Menurunkan Madu	: Sebeléng
Tali untuk Panjat Madu	: Sebeléng
Tangga yang Dipaku di Pohon	: San Tung Gan
Telenan	: Sagan
Tempat Air dari Bambu	: Telukun
Tempat Air dari Buah Labu	: Telukun Urong
Tempat Pegangan di Pohon	: Jakit, Pelabei
Tempat Penampung Air Madu	: Belék
Tempat Tembakau	: Sa'au
Tirai	: Mebang

Tungku : Atang
Tusuk Sate : Teduk

13. Bangunan

Atap : Sapau
Bilik : Tilung
Bubungan : Bluvung
Dinding : Nding
Gelagar : Le'
Jendela : Ba' Awang
Kamar : Tilung
Kasau : Kasau
Kuda-kuda : Sukang
Pembatas Lantai : Le'
Pintu : Bamen
Pondok Ladang : Lepau
Rumah : Lamin
Rumah Panjang : Lamin Petuk
Serambi : Nai
Susuk : Penganak
Tangga : San
Tiang Rumah : Sukeq Lamin
Ventilasi : Awang Bayu

14. Senjata/Peralatan

Bambu Runcing : Buluq Munyép
Beliung : Bikung
Pahat : Pemebo'
Parang : Malat
Pedang : Malat Daru'

Pemeras Tebu	: Umben Tebeu
Peraut Rotan	: Jat
Pisau Dapur	: Pét
Pisau	: Ilang
Senapan	: Pana
Sumpit	: Keleput
Taji	: Taji'
Tombak Bermata Berkait	: Tudu'
Tombak Bermata Lebih dari Dua	: Berayang
Tombak	: Bulo

15. Sarana Transportasi

Ces	: Ces
Jembatan	: Janan Lawat
Kapal Sungai	: Muton
Ketinting	: Ketinting
Mobil	: Uto
Perahu	: Alut
Pesawat	: Kapen Marang
Rakit	: Akit
Sepeda Motor	: Spida Muton
Sepeda	: Spida
Speedboat	: Sepit

16. Silsilah Keluarga

Adik	: Sarin
Anak Angkat	: Anak Amung
Anak Tiri	: Anak Amung
Anak	: Anak
Ayah Tiri	: Tamen Amung

Ayah	: Amai, Apaq, Tamen
Besan	: Pesabai
Bibi	: Amak Ja'au
Bungsu	: Sarin Bayaq
Buyut	: Boq
Cicit	: Seu Sikeu
Cucu	: Seu
Duda	: Avan
Ibu Tiri	: Sinen Amung
Ibu	: Ama', Inai, Sinen
Ipar	: Pesabai
Istri	: Ledo
Janda	: Baleu
Kakak	: Seken
Kakek	: Pui, Pui Lakei
Keponakan	: Anak <u>O</u> ng
Laki-laki	: Lakei
Menantu	: Sabai
Mertua	: Sabai
Nenek	: Pui, Pui Ledo
Paman	: Apak Ja'au
Perempuan	: Ledo
Piatu	: Ilon
Poliandri	: Lakei Kivan
Poligami	: Ledo Kivan
Saudara	: Pepadé'
Saudara Angkat	: Pepadé' Amung
Saudara Tiri	: Pepadé' Amung
Seayah Seibu	: Sé Sinen, Sé Tamen
Seibu Lain Ayah	: Sé Sinen Sena'an Tamen

Sepupu Dua Kali	: Anak <u>Q</u> ng
Sepupu	: Senganak Sé
Suami	: Lakei
Sulung	: Seken Ja'au
Yatim Piatu	: Uyau Ilon
Yatim	: Uyau

17. **Pekerjaan**

Dukun Beranak	: Tukeng Sando
Guru	: Guru
Kepala Adat	: Kepala Adet – Nggin Ileu Neng Uma'
Kepala Kampung	: Nggin Ileu Neng Uma'
Nelayan	: Tukeng Pité Atok
Pandai Besi	: Tukeng Tené
Pedagang	: Lilé', Tukeng Pebelei
Pekerja	: Tukeng Pegayeng
Peladang	: Tukeng Uyai Umé
Pemabuk	: Tukeng Mavu'
Pemancing	: Tukeng Lemesei
Pembeli	: Tukeng Melei
Pembohong	: Tukeng Lemake'
Pemburu Burung	: Tukeng Pité Manuk, Tei Manuk
Pemburu	: Tukeng Menganup
Penari	: Tukeng nganjet (nari)
Pencuri	: Bekelau
Pengemis	: Bekenyat
Penipu	: Lemake'
Tukang Cukur	: Tukeng Lemasit
Tukang Gigi	: Tukeng Jipen
Tukang Masak	: Tukeng Pesak

Tukang Panjat Madu	: Tukeng Maket Layu'
Tukang Potong Rotan	: Tukeng Mupet Uwai
Tukang Urut	: Tukeng Memo

18. Anggota Tubuh

Alis	: Sep Likau
Bahu	: Li'ip
Batok Kepala	: Tulang Uleu
Betis	: Beté
Bibir	: Kebivé
Bulu Mata	: Buleu Maté
Celah Jari	: Ang Buaq Usuq
Dada	: Usuk
Dagu	: Ji'e
Dahi	: Anang
Garis Tangan	: Uwat Usuq
Gigi	: Jipen
Gusi	: Sei Jipen
Hidung	: Ndung
Ibu Jari	: Bo' Usuq Ja'au
Jakun	: Blenguang
Jari Manis	: Bo' Usu' Me
Jari Tengah	: Bo' Usu' Belue'
Jenggot	: Buleu Ji'e
Kapalan	: Jagun
Kelingking	: Bo' Usu' Ikeng
Kepala	: Uleu
Ketiak	: Ite'
Kuku	: Sileu
Kumis	: Buleu Ba'

Leher	: Batu'
Lengan	: Lengen
Lidah	: Jela'
Lutut	: Lep
Mata	: Maté
Mata Kaki	: Bukeu Taket
Otak	: Ute'
Paha	: Sung
Pantat	: Ben
Payudara	: Ité'
Pelipis	: Pilék
Penis	: Buto'
Pergelangan Tangan	: Nggem
Perut	: Baté'
Pinggang	: Segi'
Pipi	: Pinga
Pusat	: Puset
Puting Susu	: Bua' Ité'
Rambut	: Buk
Rusuk	: Tulang Usuk
Selangkangan	: Ang Sekapang
Siku	: Sikeu
Telapak Tangan	: Palat Usu'
Telinga	: Telingé
Tengkuk	: Tekok
Tumit	: Tumit
Uban	: Buk Puti'
Ubun-ubun	: Subut
Ulu Hati	: Uleu Atai
Zakar	: Lo'ong Tilo

19. Penyakit

Batuk	: Meniket
Bengkak	: Baq
Bisu	: Ameng
Bisul	: Tukuq'
Buta	: Bute'
Cacar Air	: Puveu Ngelekup
Cacar Api	: Puveu Ngelekup
Demam	: Mayung
Gatal	: Jaten
Gondok	: Bekok
Jerawat	: Semuwé
Kaki Gajah	: Seniring
Korengan	: Puweu
Kurap	: Kip
Kutu Air	: Ulet Tiyen
Lemah Syahwat	: Kubeng
Luka Bakar	: Suat Tutung
Luka	: Suwat
Malaria	: Malaria
Mencret	: Mero
Panu	: Litaq
Pendarahan	: Nai Dá'
Pilek	: Minat
Rabies	: Rabies
Sakit Gigi	: Sakit Jipen
Sakit Kepala	: Sakit Uleu
Sakit Mata	: Sakit Maté
Sakit Perut	: Sakit Bate'
Sariawan	: Lasu' Dalem

Stroke/Lumpuh : Struk
Tuli : Mandeng
Wasir : Ba' uwat

20. Tanaman

Aren : Benda
Bambu : Buluk
Bawang Merah : Bawang Bala
Bawang Putih : Bawang Puti'
Bawang Rambut : Bawang Buk
Bawang : Bawang
Bayam : Usau
Belimbing : Belimbing
Bunga : Piu
Cabai : Sebé
Cengkeh : Senggé
Gambas : Temban Sa'au
Jagung : Jeleu Ba
Jahe : Liye Buké'
Kacang Tanah : Kacang Tane'
Kangkung : Kangkung
Karet : Karet
Katu : Kenetu'
Kelapa : Nyo
Kemiri : Kemiri'
Kopi : Kupi
Kulur : Bua' Bukun
Kunyit : Liyé Berung
Labu Air : Urong
Labu Kuning : Timun Lingei

Lada	: Liyé
Lengkuas	: Tava Burak
Mentimun	: Timun
Padi	: Parai
Pakis	: Pakeu
Pandan	: Da'a Ube'
Pare	: Tepureng
Pasak Bumi	: Pasak Bumi
Pinang	: Gat
Pisang	: Petei
Rotan	: Uwai
Rumput	: Ureu
Serai	: Serai
Singkong	: Uvei Kayeu
Sirih	: Ureu Sepa'
Talas	: Tung Luai
Tebu	: Tebeu
Terong Asam	: Kelengong Mesem
Terong Pipit	: Kelengong Pré
Terong	: Kelengong
Tomat	: Tomat
Ubi Jalar	: Uvei Abau

21. Buah-buahan

Asam	: Sem
Belimbing	: Belimbing
Cempedak	: Nakan
Duku	: Isau
Durian	: Dian
Jambu	: Simo

Jambur Air	: Bua' Nyibu'
Jeruk Manis	: Limau Mé
Jeruk Nipis	: Limau Taji'
Jeruk	: Limau
Kakau	: Kakau
Kapul	: Bua' Tedai
Kedondong	: Kedondong
Kelapa	: Nyo
Kelengkeng	: Isau
Kuwini	: Sem Kuwini
Langsat	: Langset
Mangga	: Sem
Mengkudu	: Mengkudu
Nanas	: Kayeusan
Nangka	: Maduk
Pepaya	: Bua' Dung
Rambutan	: Bua' Beletiq
Semangka	: Timun Alo'
Sirsak	: Dian Kelai

22. Hewan Darat

Agas	: Nyamuk Jalai
Anjing	: Aseu
Ayam Hutan	: Manuk Payau
Ayam	: Iyap
Babi Hutan	: Bavui Ba'i
Babi	: Bavui
Badak	: Kelesiau
Bangau	: Undan
Bebek	: Bibé'

Bekantan	: Dok Uton
Belalang	: Pau
Beruang	: Buang
Biawak	: Parang
Buaya	: Baye
Bunglon	: Kuvung
Burung Beo	: Manuk Kiyung
Burung Elang	: Manuk Pelakei
Burung Gagak	: Manuk Kak
Burung Hantu	: Manuk Balei
Burung Kelebarau	: Manuk Bangbau
Burung Merak	: Manuk Kuwai
Burung Pelatuk	: Manuk Tudek Da'an
Cacing	: Long Atoi
Cicak	: Selakwit
Gajah	: Gajah
Harimau	: Lenjau
Jangkrik	: Kelesibuk
Kaki Seribu	: Lanlua aseu
Kalajengking	: Pau Busung
Kambing	: Kambing
Kancil	: Planok
Kecoa	: Lipé
Kelelawar	: Pendan, (kecil), Mawat (besar)
Keong/Siput	: Si'
Kepompong	: Kelidu'
Kera	: Dok
Kerbau	: Kerbau
Kijang	: Telo'o
Kucing	: Seng

Kuda	: Kuda
Kumbang	: Abeng
Kutu	: Kuteu
Kutu Anjing	: Kuteu Aseu
Kutu Busuk	: Kuteu Sitet
Laba-laba	: Klaweq
Lalat	: Jamuk Ba, Langau
Landak	: Ketung
Lebah Madu	: Layuq
Lintah	: Lemate'
Lintah Sungai	: Ulet Tiyen
Lipan	: Jelipan
Lutung	: Kelavet
Macan Dahan	: Kulé
Monyet	: Dok
Murai Batu	: Manuk Ilang Mbe'
Musang	: Dumb ling
Nyamuk	: Trukuk
Orang Utan	: Kelunan Ba'i
Pelatuk	: Tude' Da'an
Penyengat	: Singet
Pipit	: Upit
Punai	: Punai
Rayap	: Anai
Rusa	: Telo'o
Sapi	: Sapi
Semut Gula	: Sanam Gula'
Semut Hitam	: Sebirang Saleng
Semut Merah	: Sebirang Bala
Semut	: Sanam

Tekukur	: Sekeduk Kui
Tikus	: Belavau
Tokek	: Kok'ko
Tupai	: Mbab
Uak-uak	: Kelavet
Ular	: Jungulai
Ulat Bulu	: Ulet Buleu
Ulat	: Ulet
Undur-undur	: Ubang Abun
Walang Sangit	: Utup

23. Hewan Udara

Bangau	: Undan
Capung	: Adan
Cecak Hijau	: Takang
Elang	: Pelakei
Enggang	: Temengang
Kumbang	: Bala' Ngo'
Kunang-kunang	: Ade'
Kupu-Kupu	: Pelakei Balei
Lebah	: Layuq
Penyengat	: Singet
Pipit	: Upit
Punai	: Punai
Pungguk	: Manuq Uwe'
Tawon	: Singet

24. Hewan Air

Baung	: Teniken
Belida	: Belede'

Belut	: Laling
Biawan	: Biawan
Bulus	: Kelep
Haruan	: Levot
Ikan Kecil	: Atok Beli
Ikan Mas	: Atok Mas
Ikan Pari	: Atok Pari
Jelawat	: Tebelaq
Julung-julung	: Atok Baye'
Katak	: Sa'ai
Kelabau	: Palau
Kepiting	: Iyeu
Kura-kura	: Kerabang
Lais	: Atok Nyipé
Lancang	: Duté
Lele	: Putet
Penyu	: Kerabang
Pepuyu	: Puyu
Pesut	: Kerepu
Seluang	: Betelo
Udang	: Urang

25. Waktu/Musim

Air Pasang	: Ngelaleng/Ja'au Sungai
Air Sungai Mulai Naik	: Kenai Sungai Kelepuq
Air Sungai Naik Sebentar	: Nai Sungai Lepuq Jakiq
Air Sungai yang Kering	: Menggang Sungai
Air Surut	: Kete'
Besok	: Semaup
Bulan	: Bulan

Dahulu Kala	: Menga'
Dangkal	: Nyivau
Fajar	: Sekila Dema
Gelap	: Mendem
Hari Keempat ke Depan	: Buk De'si
Hari Ketiga ke Depan	: Buk De'si
Hari Mulai Terang	: Nai Ke Dema Nini
Hari	: Dau
Hujan	: Usan
Hujan Berkepanjangan	: Usan Tene
Hujan Rintik Disertai	
Panas Matahari	: Usan Dau
Hujan Rintik-rintik	: Usan Ime'
Kemarau	: Tageq
Kemarin	: Malem De
Lusa	: Buk De'si
Malam	: Levi'
Mendung Karena Awan	: Mendem Dite Awang
Mendung Mau Turun	
Hujan	: Mendem Usan
Minggu	: Minggu
Musim Hujan	: Musim Usan
Musim Kering	: Musim Tage'; Musim Menggang
Pagi	: Tumat, Menyuap-nyuap
Panas Terik	: Lasu' Dau
Petang	: Ketai Mendem
Posisi Matahari Datar dengan Tanah	: Kenai Dau Nyelat
Posisi Matahari Mulai Condong ke Barat	: Ketai Mate Dau Kelenje

Posisi Matahari Tepat

Diatas Kepala	: Belue' Dau
Siang	: Na' Dau
Sore	: Na'a'
Subuh	: Sekila Dema
Tahun	: Uman
Tengah Malam	: Belue' Alem
Zaman Dulu	: Mena'a'

26. Percakapan Harian

Kemana	: Kembei
Ke Ladang	: Tai Kume
Ke Kampung	: Tai Kuma'
Pergi Mandi	: Tai Ndu'
Pergi Berak	: Tai Iba'
Pergi Kencing	: Tai Menyengit
Pergi Jalan	: Tai Masat
Ambil Air	: Ala' Sungai
Berburu	: Menganup
Aku Suka Kamu	: Aki' Uveq Ikuq
Saya Juga Suka	: Aki' se Uve' Ngan No'
Apa Kabar	: Ineu Dengé
Kabar Baik	: Dengé Tiga
Kapan Datang	: Miran Kenai Yoq
Kemarin	: Malem De
Baru Saja	: Lo Lu'pe
Pagi Tadi	: Tumat de
Mencari Siapa	: Pité I'
Mau Ketemu Kakek	: Uve' Tegu' Ngan Pui
Mau Cari Ayam yang	
Lepas	: Uve' Ketai Pité Iyap ye' Takau

Siapa Namamu?	: Ineu ngaran no'
Nama Saya Uden	: Ngaran n'é Uden
Dimana Rumahmu?	: Kembei Amin Noq Tei
Bisakah Kamu Panjat	
Pohon Kelapa?	: Tu'e te oq lemaket pu'un nyo
Tidak Berani Karena	: Mbei é' makang un,
Saya Tidak Pandai	mo' pɛ' é' nju'un sendeng
Memanjat	lemaket.
Apakah Besok Kita	
Pergi ke Kota Bangun	: Sendeng te tua tai ku' kuta
	bangun ti semaup mu
Ya	: A'
Tidak	: Nu'un
Mungkin	: Mase' pe
Kapan Masuk Sekolah?	: Miran lu sekula?
Tanggal Sepuluh Bulan	
Tujuh	: Tanggal pulu' bulan tusu'
Saya Lapar	: Aki' La'u
Saya Mau Makan Juga	: Aki' sé uve' uman
Apa Lauknya	: Ineu Luweu wa
Apa Ini?	: Ineu Ini
Tas	: Blanyat
Mandau	: Malat
Berapa Harganya	: Kura' Belei'ye
Seratus Ribu	: Mato ribu
Bisa Kurangkah	: Ndeng te nelibe' kedeot demu
Tidak Bisa	: Mbei ndeng un
Bisa	: Ndeng te
Jadikah Kita Jalan	: Jadi Tai te tua ketai masat
Tidak Jadi, Hari Hujan	: Nu'un, usan ni

Tidak Jadi, Hari Panas	: Nu'un, pang dau ni
Kapan Kita Bertemu	: Miran tua petegu' o
Kapan Saja	: Miran tua' te
Bisakah Malam Ini	: Ndeng te alem ini
Bisa Saja	: Ndeng te

27. Ungkapan Harian

Aku Benci Padamu	: Akiq Jawin Ngan No'
Aku Cinta Padamu	: Akiq Uveq Ngan No'
Berapa Anakmu?	: Kuraq Ne Anak Ko'
Berapa Harganya?	: Kuraq Belei Ye
Bisa Tidurkan?	: Ndeng Te O' Lundu' mu
Bolehkah Saya Singgah	: Ndeng te é' nai pejake'
ke Rumah	ku' amin ti o mu
Capek Aku Sama Kamu	: Bu'u tege' é' ngan no' ne
Dimana Rumahmu	: Kembei lamin noq tei
Hati-hati di Jalan	: Tiga luq tai masat o
Jangan Berlaku	
Sembarangan	: Nyem masem-masem
Jangan Macam-macam	: Neyen masem-masem
Makan Kenyang	: Uman beso lu'
Mau Ikutkah?	: Uveq o' nai mu?
Saya Mau ke Ladang	: Tai é' uve' kuq umé
Selamat Berjumpa	: Melé pe miran tai lu peteguq o
Selamat Makan	: Selamat Uman
Selamat Malam	: Selmat Levi'
Selamat Pagi	: Selamat Tumat
Selamat Siang	: Selamat Na' Dau
Selamat Sore	: Selamat Na'aq
Silakan Singgah	
di Rumah	: Nai pejake' ku' lamin ti o

Sudah Kenyang : Beso ne o' mu?
 Sudah Mandikah? : Pe' ne o' ndu' mu?

28. Suasana/Kondisi

Berdukacita : Kelesau
 Berpantang : Lali'
 Gembira : Bangen
 Jengkel : Javin
 Kecapaian : Nyara
 Kesal : Sakit Séq
 Marah : Buteng
 Merasa Sakit : Sakit Tege' É'
 Sedang Sakit : Tiyo Sakit
 Seorang Diri Menyepi : Akiq Tengen Lu'
 Sunyi : Lengieu

29. Upacara Adat

Adat Membangun Rumah : Uyai Lali' Lamin
 Adat Perladangan : Uyai Lali' Umé
 Adat Perdamaian : Uyai Lali' Tiga Urip
 Adat Pengucapan Syukur : Uyai Lali' Bangen Tawai
 Adat Kelahiran : Uman Jakan
 Adat Perkawinan : Kawin Adet

30. Alam Semesta

Air Terjun : Sungai Menebok
 Awan : Avun
 Bintang : Betuen
 Bulan Purnama : Bulan Kamet
 Bulan Sabit : Bulan Deng

Danau	: Bawang
Guntur	: Betatik
Gunung	: Murung
Hutan Rimba	: Ba'i Tumbak
Kebun	: Banit
Kilat	: Bekilet
Kubangan Air Keruh	: Takong Sungai Litut
Lahan Perladangan	
Tahun Kedua	: Bekan duwé uman
Lahan Perladangan	
Tahun Keempat	: Bekan pat uman
Lahan Perladangan	
Tahun Ketiga	: Bekan teleu uman
Lahan yang Baru Dibuka untuk Perladangan	: Ba'i Tumbak
Langit	: Langit
Laut	: Laut
Matahari	: Maté Dau
Pelangi	: Laluwa
Petir	: Belaré'
Pulau	: Busang
Rawa	: Paya
Rembulan	: Irang Bulan
Sungai	: Sungai
Tanjung	: Tanjui
Tepian	: Saré Ngap

Nama-nama Bulan untuk Perladangan

- Penanda Musim Menebas : Lemirék Umé Bulan Nem
- Penanda Musim Menebang : Menebeng Umé Bulan Tusu'
- Penanda Tanam Padi : Menebeng Umé Bulan Ai

- Penanda Musim Merumput : Mavau Umé Bulan Pi'en
- Penanda Musim Panen : Masau Jeleu Ba Bulan Jagung Pulu'
- Musim Padi Mulai Bernas : Parai Pusit Bulan Pulu' Sé
- Musim Menjaga Hama : Jaga' Hama Ngeje'et Parai Bulan Pulu' Duwé
- Musim Panen Padi : Lemasau Bulun Sé
- Musim Jerami Padi : Pe' Lemasau Bulan Duwé
- Musim Pembersihan Tanaman : Ngebué' Tuvo Bulan Teleu
- Musim Mencari Lokasi Ladang Baru : Lemetip Tane' Bulan Pat
- Musim Merintis dan Menebas : Lema Janan Ngan Lemiré Umé Bulan Lemé

31. Makhluk Gaib

- Hantu Kepala : Kejelu
- Iblis : Balei
- Jin Penunggu Pohon : Balei Lunuk
- Kuntilanak : Tok Besi

32. Sungai, Bukit, Gunung, dan Situs Budaya

Nama Sungai

1. Tavang
2. Pedo'on
3. Bengén
4. Lén
5. Ritan
6. Belinau
7. Metelai
8. Ritan

Nama Gunung

1. Murung Mendem
2. Murung Bavui
3. Murung Salung
4. Murung Kelepok
5. Murung Mé'eu I'ot
6. Murung Bateu Sangat
7. Murung Atan
8. Murung Bateu Pé
9. Murung Naga
10. Murung Jong/Bateu Bala
11. Murung Bendera

Situs Budaya/Leluhur

1. Lepu'un Uma' Mená'
2. Salung
3. Tajeu Pu'un
4. Mebang
5. Malat Baliu
6. Jipen Belaré'
7. Aput Bavui

Bagian 6

Kosakata Dayak Kenyah Uma' Timai

A

Abu-abu	: Maveu
Adat Kelahiran	: Uman Jakan
Adat Membangun Rumah	: Uyai Lali' Lamin
Adat Pengucapan Syukur	: Uyai Lali' Bangen Tawai
Adat Perdamaian	: Uyai Lali' Tiga Urip
Adat Perkawinan	: Kawin Adet
Adat Perladangan	: Uyai Lali' Umé
Adik	: Sarin
Agas	: Nyamuk Jalai
Air Aren	: Telang Benda
Air Dingin	: Sungai Sengim
Air Jahe	: Telang Liyé
Air Kelapa	: Telang Nyo
Air Panas	: Sungai Lasu'
Air Pasang	: Ngelaleng/Ja'au Sungai
Air Sungai Mulai Naik	: Kenai Sungai Kelepuq
Air Sungai Naik Sebentar	: Nai Sungai Lepuq Jakiq
Air Sungai Yang Kering	: Menggang Sungai
Air Surut	: Keté'
Air Susu Ibu	: Telang Ité, Menyusui, Emo'
Air Tanah	: Sungai Tane'

Air Tebu	: Telang Tebeu
Air Terjun	: Sungai Menebo'
Air	: Sungai
Aku Benci Padamu	: Aki' Jawin Ngan No'
Aku Cinta Padamu	: Aki' Uve' Ngan No'
Aku Suka Kamu	: Aki' Uve' Iku'
Aku	: Aki'
Alat Peniup Api	: Keleput Apui
Alis	: Sep Likau
Almari	: Lemari
Alu	: Leu
Ambil Air	: Ala' Sungai
Ambil	: Ala'
Anak Angkat	: Anak Amung
Anak Tiri	: Anak Amung
Anak	: Anak
Angin Badai	: Nyivung Kevut
Angkat	: Menjo'
Anjat	: Belanyat
Anjing	: Aseu
Anting (laki-laki)	: Blo'ong
Anting (perempuan)	: Blo'ong
Apa Ini?	: Ineu Ini
Apa Kabar	: Ineu Denge
Apa Lauknya	: Ineu Luweu wa
Apa	: Ineu
Aren	: Benda
Asam Kuwini	: Sem Kuwini
Asam	: Sem
Atap	: Sapau

Awan	: Avun
Ayah Tiri	: Tamen Amung
Ayah	: Amai, Apaq, Tamen
Ayam hutan	: Manuk Payau
Ayam	: Iyap

B

Babi Hutan	: Bavui Ba'i
Babi	: Bavui
Badak	: Kelesiau
Bagaimana	: Mengkembei
Bahu	: Li'ip
Baik Sempurna	: Tiga Aliq, Tiga Lan-lan
Baik	: Tiga
Baju Rompi	: Sapai Aban
Baju	: Sapai
Bambu Runcing	: Bulu' Munyep
Bambu	: Bulu'
Bangau	: Undan
Bantal	: Nden
Baru Saja	: Lo Lu' pe
Batok Kepala	: Tulang Uleu
Batuk	: Meniket
Baung	: Teniken
Bawah Atas	: Kenda' Kembau
Bawang Merah	: Bawang Bala
Bawang Putih	: Bawang Puti'
Bawang Rambut	: Bawang Buk
Bawang	: Bawang
Bayam	: Usau

Bebek	:	Bibé'
Behambur	:	Pura
Bekantan	:	Dok Uton
Belalang	:	Pau
Belida	:	Belede'
Belimbing	:	Belimbing
Beliung	:	Asai
Beliung	:	Bikung
Belut	:	Laling
Bengkak	:	Baq
Bengkok Berkelok	:	Kileng
Bengkok	:	Kileng
Berak	:	Iba'
Berani	:	Makang
Berapa Anakmu?	:	Kura' Ne Anak Ko'
Berapa Harganya?	:	Kura' Belei Ye
Berapa	:	Kura'
Berburu	:	Menganup
Berdukacita	:	Kelesau
Berjalan	:	Masat
Berpantang	:	Lali'
Beruang	:	Buang
Besan	:	Pesabai
Besok	:	Semaup
Betis	:	Beté
Biawak	:	Parang
Biawan	:	Biawan
Bibi	:	Amak Ja'au
Bibir	:	Kebivé
Bilik	:	Tilung

Bulan Penanda Musim Menebang	:	Menebeng Umé Bulan Tusu'
Bulan Penanda Musim Menebas	:	Lemiré' Umé Bulan Nem
Bulan Penanda Musim Merumput	:	Mavau Umé Bulan Pi'en
Bulan Penanda Musim Panen Jagung	:	Masau Jeleu Ba Bulan Pulu'
Bulan Penanda Tanam Padi	:	Menebeng Umé Bulan Ai
Bintang	:	Betuen
Biru	:	Bileng
Bisa Kurangkah	:	Ndeng te libe' kedeot de mu
Bisa Saja	:	Ndeng te
Bisa Tidurkah?	:	Ndeng te oq lundu' mu
Bisa	:	Ndeng te
Bisakah Kamu Panjat Pohon Kelapa?	:	Tu'é te oq lemaket pu'un nyo?
Bisakah Malam Ini	:	Ndeng te alem ini
Bisu	:	Ameng
Bisul	:	Tuku'
Bolehkah Saya Singgah ke Rumah	:	Ndeng te é' nai pejake' ku' amin ti o mu
Bra/Kutang	:	Kutang
Buah Madu	:	Bua' Layuk
Buaya	:	Baye'
Bubu	:	Buveu
Bubungan	:	Bluvung
Bubur	:	Telang Ba

Buka	: Buka'
Bulan Purnama	: Bulan Kamet
Bulan Sabit	: Bulan Deng
Bulan	: Bulan
Bulu Mata	: Buleu Maté
Bulus	: Kelep
Bunga	: Piu
Bunglon	: Kuvung
Bungsu	: Sarin Baya'
Burung Beo	: Manuk Kiyung
Burung Elang	: Manuk Pelakei
Burung Gagak	: Manuk Kak
Burung Hantu	: Manuk Balei
Burung Kelebarau	: Manuk Bangbau
Burung Merak	: Manuk Kuwai
Burung Pelatuk	: Manuk Tude' Da'an
Busuk Basi	: Maram, Bangé
Buta	: Bute'
Buyut	: Bo'

C

Cabai	: Sebé
Cacar Air	: Puweu Ngelekup
Cacar Api	: Puweu Ngelekup
Cacing	: Long Atoi
Cangkul	: Cangkul
Capek Aku Sama Kamu	: Bu'u Tege' é' ngan no' ne
Capung	: Adan
Cecak Hijau	: Takang
Celah Jari	: Ang Bua' Usu'

Celana Dalam (laki-Laki)	: Seluwen Avet
Celana Dalam (perempuan)	: Seluwen Avet
Celana Panjang	: Seluwen Daru'
Celana Pendek	: Seluwen Buet
Celana	: Seluwen
Cemburu	: Ngembau
Cempedak	: Nakan
Cengkeh	: Senggé
Cepat	: Ngelalé
Ceret	: Kiré'
Cermin	: Kelingai
Ces	: Ces
Cicak	: Selak uwit
Cicit	: Seu Sikeu
Coklat	: Coklat
Colek	: Meték
Cubit	: Meten
Cucu	: Seu

D

Dada	: Usuk
Dagu	: Ji'é
Dahi	: Anang
Dahulu Kala	: Mená'
Danau	: Bawang
Dangkal	: Nyivau
Dapur Api	: Atang
Dapur	: Atang
Dekat	: Dani'
Delapan	: Ai

Demam	:	Mayung
Dendeng	:	Dindeng
Dia	:	Iyé
Dimana Rumahmu	:	Kembei Lamin No' Tei
Dimana	:	Kembei
Dinding	:	Nding
Dingin	:	Sengim
Dua Puluh Satu	:	Duwé Pulu' Sé
Dua	:	Duwé
Dua Belas	:	Pulu' Duwé
Dua Puluh	:	Duwé Pulu'
Duda	:	Avan
Duku	:	Isau
Dukun Beranak	:	Tukeng Sando
Durian	:	Dian

E

Elang	:	Pelakei
Empat	:	Pat
Emping	:	Ube'
Enam	:	Enem
Enggang	:	Temengang

F

Fajar	:	Sekila Dema
Famili	:	Senganak
Februari	:	Bulan Duwé
Film	:	Pilém
Fit	:	Maget
Flu	:	Minat
Foto	:	Puto

G

Gajah	: Gajah
Gambas	: Temban Sa'au
Garis Tangan	: Uwat Usuq
Garpu	: Karai Garpu
Gatal	: Jaten
Gelagar	: Le'
Gelang Kaki (laki-laki)	: Blat
Gelang Tangan (perempuan-laki)	: Leku' Kesun
Gelang	: Leku'
Gelap Gulita	: Mendem Kiyem
Gelap	: Mendem
Gelas	: Sanggin
Gembira	: Bangén
Gergaji	: Geraji
Gigi	: Jipen
Gigi Emas	: Jipen Mat
Gigit	: Me'et
Gincu	: Gincu
Gondok	: Bekok
Gong	: Tawe'
Goreng	: Sagé, Guréng
Guci	: Tajeu
Guntur	: Betatik
Gunung	: Murung
Guru	: Guru
Gusi	: Sei Jipen

H

Hancur	: Pasei
Handuk	: Handuk
Hantu Kepala	: Kejelu
Hari Keempat Ke Depan	: Buk De'si
Hari Ketiga Ke Depan	: Buk De'si
Hari Mulai Terang	: Nai Ke Dema Nini
Hari	: Dau
Harimau	: Lenjau
Haruan	: Levot
Hati-hati di Jalan	: Tiga luq tai masat o
Hidung	: Ndung
Hijau	: Bileng
Hilir Hulu	: Kava' Keda'i
Hitam	: Saleng
Hujan	: Usan
Hujan Berkepanjangan	: Usan Tene
Hujan Deras	: Usan Kasé
Hujan Panas	: Usan Dau
Hujan Rintik Disertai	
Panas Matahari	: Usan Dau
Hujan Rintik-rintik	: Usan Ime'
Hutan Rimba	: Ba'i Tumbak

I

Iblis	: Balei
Ibu Bapak	: Ama' Apak, Inai Amai, Sinen Tamen
Ibu Jari	: Bo' Usuq Ja'au
Ibu Tiri	: Sinen Amung

Ibu	: Ama', Inai, Sinen
Ikan Asin	: Atok Usen
Ikan Kecil	: Atok Beli
Ikan Mas	: Atok Mas
Ikan Pari	: Atok Pari
Ikat Pinggang	: Jet
Ipar	: Pesabai
Istri	: Ledo

J

Jadikah Kita Jalan	: Jadi Tai te tua ketai masat
Jagung	: Jeleu Ba
Jahe	: Liyé Buke'
Jakun	: Blenguang
Jala	: Kejale'
Jalan	: Masat
Jambu	: Simo
Jambur Air	: Bua' Nyibu'
Janda	: Baleu
Jangan Berlaku	
Sembarangan	: Nyem Masem-Masem
Jangan Macam-Macam	: Neyen Masem-Masem
Jangkrik	: Kelesibuk
Jangkrik	: Kelesibuk
Jari Manis	: Bo' Usu' Mé
Jari Tengah	: Bo' Usu' Beluwe'
Jaring	: Pukat
Jelawat	: Tebela'
Jelek	: Je'et
Jembatan	: Janan Lawat

Jendela	: Ba' Awang
Jenggot	: Buleu Ji'é
Jengkel	: Jawin
Jerawat	: Semuwé
Jeruk Manis	: Limau Mé
Jeruk Nipis	: Limau Taji'
Jeruk	: Limau
Jin Penunggu Pohon	: Balei Lunuk
Julung-julung	: Atok Baye'

K

Kabar Baik	: Dengé Tiga
Kacamata	: Klingai Maté
Kacang Tanah	: Kacang Tane'
Kain	: Balun
Kakak	: Seken
Kakau	: Kakau
Kakek	: Pui, Pui Lakei
Kaki Gajah	: Seniring
Kaki Seribu	: Lanlua aseu
Kalajengking	: Pau Busung
Kalian	: Nemteu
Kalung	: Uleng
Kamar	: Tilung
Kambing	: Kambing
Kampung	: Lebu', Uma'
Kamu	: Iku'
Kancil	: Planok
Kangkung	: Kangkung
Kapak	: Asai

Kapal Sungai	: Muton
Kapalan	: Jagun
Kapan Datang	: Miran Kenai Yo'
Kapan Kita Bertemu	: Miran tua peteguk o
Kapan Masuk Sekolah?	: Miran lu sekula?
Kapan Saja	: Miran tuwaq te
Kapan	: Miran
Kapul	: Bua' Tedai
Karet	: Karet
Kasau	: Kasau
Kasih	: Ne'
Kasur	: Tilem
Katak	: Sa'ai
Katu	: Kenetu'
Ke Kampung	: Tai Ku' uma'
Ke Ladang	: Tai Ku' umé
Kebun Buah	: Lepu'un Bua'
Kebun	: Banit
Kecapaian	: Nyara
Kecoa	: Lipé
Kedondong	: Kedondong
Kelabau	: Palau
Kelambu	: Klabu'
Kelambu	: Kelabu'
Kelapa	: Nyo
Kelapa	: Nyo
Kelelawar	: Pendan, (kecil), Mawat (besar)
Kelengkeng	: Isau
Kelingking	: Bo' Usu' Ikeng
Kemana	: Kembei

Kemarau	:	Tage'
Kemarin	:	Malem De
Kemiri	:	Kemiri'
Kencing	:	Menyengit
Keong	:	Si'
Kepala	:	Uleu
Kepala Adat	:	Kepala Adet
Kepala Kampung	:	Nggin Ileu Neng Uma'
Kepiting	:	Iyeu
Kepompong	:	Kelidu'
Keponakan	:	Anak <u>O</u> ng
Kera	:	Dok
Keramba	:	Buan Atok
Keras	:	Mayeng
Kerbau	:	Kerbau
Kering Kerontang	:	Menggang Gok
Kerupuk	:	Kerupuk, Kruwing Bavui (Kerupuk Babi)
Kesal	:	Sakit Sé'
Ketam	:	Katem
Ketiak	:	Ité
Ketinting	:	Ketinting
Ketupat	:	Semukung
Kijang	:	Telo'o
Kikir	:	Kesep
Kilat	:	Bekilet
Kipas	:	Aping
Kiri Kanan	:	Kaving Ta'u
Kita	:	Ileu
Kopi	:	Kupi

Korek Api	:	Sulo'
Korengan	:	Puweu
Kuali	:	Kuren
Kuat	:	Salet
Kubangan Air Keruh	:	Takong Sungai Litut
Kucing	:	Seng
Kuda	:	Kuda
Kuda-kuda	:	Sukang
Kue	:	Undat Anye, Laje'
Kuku	:	Sileu
Kulur	:	Bua' Bukun
Kumbang	:	Abeng, Bala' Ngo'
Kumis	:	Buleu Ba'
Kumpul	:	Kelepeng
Kunang-kunang	:	Ade'
Kuning	:	Kuning
Kuntilanak	:	Tok Besi
Kunyit	:	Liyé Berung
Kupu-Kupu	:	Pelakei Balei
Kura-kura	:	Kerabang
Kurap	:	Kip
Kutu	:	Kuteu
Kutu Air	:	Ulet Tiyen
Kutu Anjing	:	Kuteu Aseu
Kutu Busuk	:	Kuteu Sitet

L

Laba-laba	:	Klawe'
Labu Air	:	Urong
Labu Kuning	:	Timun Lingei
Lada	:	Liyé

Lahan Perladangan Tahun Kedua	: Bekan duwé uman
Lahan Perladangan Tahun Keempat	: Bekan pat uman
Lahan Perladangan Tahun Ketiga	: Bekan teleu uman
Lahan yang Baru Dibuka untuk Perladangan	: Ba'i Tumbak
Lais	: Atok Nyipé
Laki-laki	: Lakei
Lalat	: Jamuk Ba, Langau
Lambat	: Levé
Lancang	: Duték
Landak	: Ketung
Langit	: Langit
Langsat	: Langset
Lari	: Mengasa
Lauk	: Luweu
Laut	: Laut
Lebah Madu	: Layu'
Lebah	: Layu'
Leher	: Batu'
Lele	: Putet
Lemah Lunglai	: Leme' Kedilo'
Lemah Syahwat	: Kubeng
Lemah	: Leme'
Lemang	: Lemeng
Lengan	: Lengen
Lengkuas	: Tava Burak
Lesung	: Lesung
Lidah	: Jela'
Lihat	: Ne'et, Ta'an
Lima	: Lemé

Linggis	:	Sukat Uton
Lintah	:	Lemate'
Lintah Sungai	:	Ulet Tiyen
Lipan	:	Jelipan
Loncat	:	Nepejok
Luka Bakar	:	Suat Tutung
Luka	:	Suwat
Lumbung	:	Lepuvung
Lurus	:	Telit
Lusa	:	Buk De'si
Lutung	:	Kelavet
Lutut	:	Lep

M

Macan Dahan	:	Kulé
Makan Kenyang	:	Uman Beso Lu'
Makan	:	Uman
Malam	:	Levi'
Malaria	:	Malaria
Mandau	:	Malat
Mandi	:	Ndu'
Mangga	:	Sem
Mangkok	:	Bengong
Manis Pahit	:	Mé Pait
Marah	:	Buteng
Masak	:	Pesak
Mata	:	Maté
Mata Air	:	Maté Sungai
Mata Kaki	:	Bukeu Taket
Matahari	:	Maté Dau

Mau Cari Ayam yang Lepas	: Uve' Ketai Pite Iyap yeq Takau
Mau Ikutkah?	: Uve' oq nai Mu?
Mau Ketemu Kakek	: Uve' Teguq Ngan Pui
Melempari	: Nempaleng
Membanting	: Lemindet, Lemedi
Memotong	: Lemutun, Mupet
Memukul	: Nyaman,
Menangkap	: Lemakep, Dakep
Menantu	: Sabai
Mencari Siapa	: Pité I'
Mencret	: Mero
Mendatangi	: Ketai Lu
Mendung Karena Awan	: Mendem Dite Awang
Mendung Mau Turun Hujan	: Mendem Usan
Mengapa	: Moq Ineu
Mengkudu	: Mengkudu
Mengobati	: Menaban
Menonton	: Ne'et Dulu
Mentimun	: Timun
Merah Padam	: Sembala
Merah	: Bala
Merasa Sakit	: Sakit Tegeq é'
Mereka	: Ira
Mertua	: Sabai
Minggu	: Minggu
Minum	: Medu'
Minuman	: Sungai Medu'
Mobil	: Uto
Monyet	: Dok
Mudah	: Melai

Mungkin	: Maseq pe
Murai Batu	: Manuk Ilang Mbe'
Musang	: Dumb ling
Musim Hujan	: Musim Usan
Musim Jerami Padi	: Pek Lemasau Bulan Duwé
Musim Kering	: Musim Tageq; Musim
Menggang	
Musim Menjaga Hama	: Jaga' hama ngeje'et parai
Tanaman	bulan puluq duwé
Musim Mencari Lokasi	: Lemetip Tane' Bulan Pat
Ladang Baru	
Musim Merintis dan Menebas	
Bulan Lemé	: Lema Janan ngan Lemirek
Musim Padi Mulai Bernas	: Parai Pusit Bulan Pulu' Sé
Musim Panen Padi	: Lemasau Bulun Sé
Musim Pembersihan Tanaman	: Ngebue' Tuvo Bulan Teleu

N

Naik	: Lemaket
Naik	: Mukat Kembau
Nama Saya Uden	: Ngaran ne' Uden
Nanas	: Kayeusan
Nangka	: Maduk
Nasi	: Kanen
Nasi Goreng	: Kanen Sagé
Nelayan	: Tukeng Pité Atoq
Nenek Kakek	: Pui Ledo, Pui Lakei, Pui
Nenek	: Pui, Pui Ledo
Nyamuk	: Trukuk
Nyiru Tikar	: Tayeng
Nyiru	: Tapan

O

Obeng	:	Ubéng
Obor dari Bambu	:	Ubon
Obat	:	Taban
Olak-alik	:	Live'-live'
Orang Utan	:	Kelunan Ba'i
Otak	:	Ute'

P

Padi	:	Parai
Pagi Tadi	:	Tumat de
Pagi	:	Tumat/Menyuap-nyuap
Paha	:	Sung
Pahat	:	Pemebo'
Pakis	:	Pakeu
Paku	:	Paku
Palu	:	Tukun
Paman	:	Apak Ja'au
Panas Terik	:	Lasu' Dau
Panas	:	Lasu'
Panci	:	Kuren
Panci Besi	:	Kuren Baliu
Pancing	:	Pesei
Pandai Besi	:	Tukeng Ten'
Pandan	:	Da'a Ube'
Panggilan Kesayangan Anak Lak-laki	:	Akei
Panggilan Kesayangan Anak Perempuan	:	Do
Pantat	:	Ben
Panu	:	Lita'
Parang	:	Malat

Pare	: Tepureng
Parutan Kelapa	: Parut Nyo
Pasak Bumi	: Pasak Bumi
Payudara	: Ite'
Pecah	: Besé, Bé'
Pedagang	: Lile', Tukeng Pebelei
Pedang	: Malat Daru'
Pekerja	: Tukeng Pegayeng
Peladang	: Tukeng Uyai Ume'
Pelangi	: Laluwa
Pelatuk	: Tude' Da'an
Pelipis	: Pilék
Pemabuk	: Tukeng Mavuq
Pemancing	: Tukeng Lemesei
Pembatas Lantai	: Le'
Pembeli	: Tukeng Melei
Pemberi	: Dulu Ne'
Pembohong	: Tukeng Lemake'
Pemburu Burung	: Tukeng Pité Manuk, Tei Manuk
Pemburu	: Tukeng Menganup
Pemeras tebu	: Umben Tebeu
Penari	: Tukeng Nganjet
Pencuri	: Bekelau
Pendarahan	: Nai Da
Pengemis	: Bekenyat
Penipu	: Lemake'
Penis	: Buto'
Penyengat	: Singet
Penyu	: Kerabang
Pepaya	: Bua' Dung

Pepes	: Itom
Pepuyu	: Puyu
Perahu	: Alut
Peraut Rotan	: Jat
Perempuan	: Ledo
Pergelangan Tangan	: Nggem
Pergi Berak	: Tai Ibaq
Pergi Jalan	: Tai Masat
Pergi Kencing	: Tai Menyengit
Pergi Mandi	: Tai Ndu'
Pergi	: Tai
Perut	: Bate'
Pesawat	: Kapen Marang
Pesiar	: Peselai
Pesut	: Kerepu
Petang	: Ketai Mendem
Petir	: Belare'
Piatu	: Ilon
Pilek	: Minat
Pinang	: Gat
Pinggang	: Segi'
Pintu	: Bamen
Pipi	: Pinga
Pipit	: Upit
Piring Mangkuk	: Uwit Bengong
Piring	: Uwit
Pisang Goreng	: Petei Sagé
Pisang	: Petei
Pisau Dapur	: Pét
Pisau kerja	: Ilang

Pisau	: Ilang
Poliandri	: Lakei Kivan
Poligami	: Ledo Kivan
Pondok Ladang	: Lepau
Posisi Matahari Datar dengan Tanah	: Kenai Dau Nyelat
Posisi Matahari Mulai	
Condong ke Barat	: Ketai Maté Dau Kelenjé
Posisi Matahari Tepat	
Di atas Kepala	: Belueq Dau
Puas	: Lemeq Sé'é
Pucat Pasi	: Bile'
Pulau	: Busang
Punai	: Punai
Punai	: Punai
Pungguk	: Manu' Uwe'
Pusat	: Puset
Putih	: Puti'
Putting Susu	: Bua' Ite'

R

Rabies	: Rabies
Rakit	: Akit
Rambut	: Buk
Rambutan	: Bua' Beleti'
Ranjang	: Tilung
Rawa	: Paya
Rayap	: Anai
Rembulan	: Irang Bulan
Rok	: Té'é

Rotan	: Uwai
Rumah	: Lamin
Rumah Panjang	: Lamin Petuk
Rumput	: Ureu
Rusa	: Telo'o
Rusuk	: Tulang Usuk

S

Sabar	: Pedene'
Sagu	: Paling
Sakit Gigi	: Sakit Jipen
Sakit Kepala	: Sakit Uleu
Sakit Mata	: Sakit Maté
Sakit Perut	: Sakit Bateé
Salai	: Siyai
Sandal	: Sendal
Sapi	: Sapi
Sariawan	: Lasué Dalem
Saringan Air Madu	: Kera'
Sarung	: Kelumé
Satu	: Sé
Saudara	: Pepadé'
Saudara Angkat	: Pepadé Amung
Saudara Tiri	: Pepadé Amung
Saya Juga Suka	: Aki' sé uve' ngan no'
Saya Lapar	: Aki' La'u
Saya Mau ke Ladang	: Tai sé' uve' ku' umé
Saya Mau Makan Juga	: Aki' sé uve' uman
Seayah Seibu	: Sé Sinen, Sé Tamen

Sebelah	:	Sé Besé
Sebelas	:	Pulu' Sé
Sebutir	:	Se Lu'ung
Sedang Sakit	:	Tiyo Sakit
Sedepa	:	Sé Depé
Sedih	:	Klesau
Segenggam	:	Sé Gam
Sehelai	:	Sé
Seibu Lain Ayah	:	Sé Sinen Senan Tamen
Sejengkal	:	Sé Nggang
Sejuta	:	Sé Juta
Sekeping	:	Sé Kepéng
Selamat Berjumpa	:	Melé Pe Miran Tai Lu Peteguq
Selamat Makan	:	Selamat Uman
Selamat Malam	:	Selmat Levi'
Selamat Pagi	:	Selamat Tumat
Selamat Siang	:	Selamat Na' Dau
Selamat Sore	:	Selamat Na'a'
Selangkangan	:	Ang Sekapang
Selembat	:	Sé Tung
Selimut	:	Kelumé
Seluang	:	Betelo
Semangka	:	Timun Alo'
Sembilan	:	Pi'en
Semut Gula	:	Sanam Gula'
Semut Hitam	:	Sebirang Saleng
Semut Merah	:	Sebirang Bala
Semut	:	Sanam
Senang	:	Bangen
Senapan	:	Pana

Sendok Nasi	: Karai Kanen
Sendok Sayur	: Karai Luweu
Sendok	: Karai
Seorang Diri Menyepi	: Akiq Tengen Luq
Sepasang	: Sé Paseng
Sepeda Motor	: Sepeda Motor
Sepeda	: Sepeda
Sepuluh	: Pulu'
Sepupu Dua Kali	: Anak Qng
Sepupu	: Senganak Sé
Serai	: Serai
Serambi	: Na'ai
Seratus Ribu	: Mato ribu
Seratus	: Mato
Seribu	: Sé Ribu
Serumpun	: Sé Lebu'
Siang	: Na' Dau
Siapa Namamu?	: Ineu ngaran no'
Siapa	: I'
Siku	: Sikeu
Silakan Singgah di Rumah	: Nai pejake' ku' lamin ti o
Silang Sengketa	: Ju'un Kuwe' Kimet
Singkong	: Uvei Kayeu
Sirih	: Ureu Sepa'
Sirsak	: Dian Kelai
Sirup	: Sirup
Sisir Pencari Kutu	: Kiyun Kuteu
Sisir	: Kiyun
Sore	: Na'a'
Speedboat	: Sepit

Stroke/Lumpuh	: Struk
Suami	: Lakei
Subuh	: Sekila Dema
Sudah Kenyang	: Beso ne o' mu?
Sudah Mandikah?	: Pek ne o' ndu' mu?
Sulung	: Seken Ja'au
Sumpit	: Keleput
Sungai	: Sungai
Sunyi Senyap	: Lengiyeu
Sunyi	: Lengiyeu
Susu	: Susu
Susuk	: Penganak

T

Tahun	: Uman
Taji	: Taji'
Talas	: Tung Lu'ai
Tali dari Kulit Kayu	: Ti'
Tali untuk Menurunkan Madu	: Sebeleng
Tali untuk Panjat Madu	: Sebeleng
Tanah Air	: Tane' Sungai
Tangga	: San
Tangga yang Dipaku di Pohon	: San Tung Gan
Tanggal Sepuluh Bulan Tujuh	: Tanggal puluq bulan tusuq
Tangis	: Menangé
Tanjung	: Tanjui
Tape Ketan	: Burak
Tape Singkong	: Burak Uvei Kayeu
Tari Lagu	: Nganjet, Jugét
Tas	: Belanyat

Tawa	: Petawé
Tawon	: Singet
Tebu	: Tebeu
Teh	: Téh
Tekukur	: Sekeduk Kui
Telapak Tangan	: Palat Usuk
Telenan	: Sagan
Telinga	: Telingé
Telinga Dengar	: Telingé Kenan
Telinga Tuli	: Telingé Mandeng
Telor Ayam	: Tilo Iyap
Tempat Air dari Bambu	: Telukun
Tempat Air dari Buah Labu	: Telukun Urong
Tempat Pegangan di Pohon	: Jakit, Pelabei
Tempat Penampung Air Madu	: Belék
Tempat Tembakau	: Sa'au
Tendang	: Sipak, Nepanjan
Tengah Malam	: Belue' Alem
Tengkuk	: Tekok
Tepian	: Sarée Ngap
Terasi	: Belasen
Terong Asam	: Kelengong Mesem
Terong Pipit	: Kelengong Prék
Terong	: Kelengong
Tiang Rumah	: Suke' Lamin
Tidak Bisa	: Mbei ndeng un
Tidak Jadi, Hari Hujan	: Nu'un, usan ni
Tidak Jadi, Hari Panas	: Nu'un, pa'ang dau ni
Tidak	: Nu'un
Tiga	: Teleu

Tiga Puluh	: Teleu Pulu'
Tiga Puluh Satu	: Teleu Pulu' Sé
Tikar	: Tayeng, Bat
Tikus	: Belavau
Tirai	: Mebang
Tokek	: Kok'ko
Tomat	: Tomat
Tombak Bermata Berkait	: Tuduk
Tombak Bermata Lebih dari Dua	: Berayang
Tombak	: Bulo
Topi	: Jeneq, Sunggoq
Tujuh	: Tusu'
Tukang Cukur	: Tukeng Lemasit
Tukang Gigi	: Tukeng Jipen
Tukang Masak	: Tukeng Pesak
Tukang Panjat Madu	: Tukeng Maket Layu'
Tukang Potong Rotan	: Tukeng Mupet Uwai
Tukang Urut	: Tukeng Memo
Tuli	: Mandeng
Tumit	: Tumit
Tungku	: Atang
Tupai	: Mbab
Turun Naik	: Kendaq Kembau
Turun	: Puno Kendaq
Tusuk Sate	: Teduk

U

Uak-uak	: Kelavet
Uban	: Buk Puti'
Ubi Jalar	: Uvei Abau

Ubun-ubun	: Subut
Udang	: Urang
Ular	: Jungulai
Ulat Bulu	: Ulet Buleu
Ulat	: Ulet
Ulu Hati	: Uleu Atai
Undur-undur	: Ubang Abun
Ungu	: Ungu

V

Ventilasi	: Awang Bayu
Variasi	: Kaduq Masem

W

Wadah	: Uvan
Wafat	: Matai
Wajik	: Laje'
Walang Sangit	: Utup
Wasir	: Ba' uwat
Wanita	: Ledo
Wejang	: Katuk

Y

Ya	: A'
Yatim Piatu	: Uyau Ilon
Yatim	: Uyau

Z

Zakar	: Lo'ong Tilo
Zaman dulu	: Mena'aq